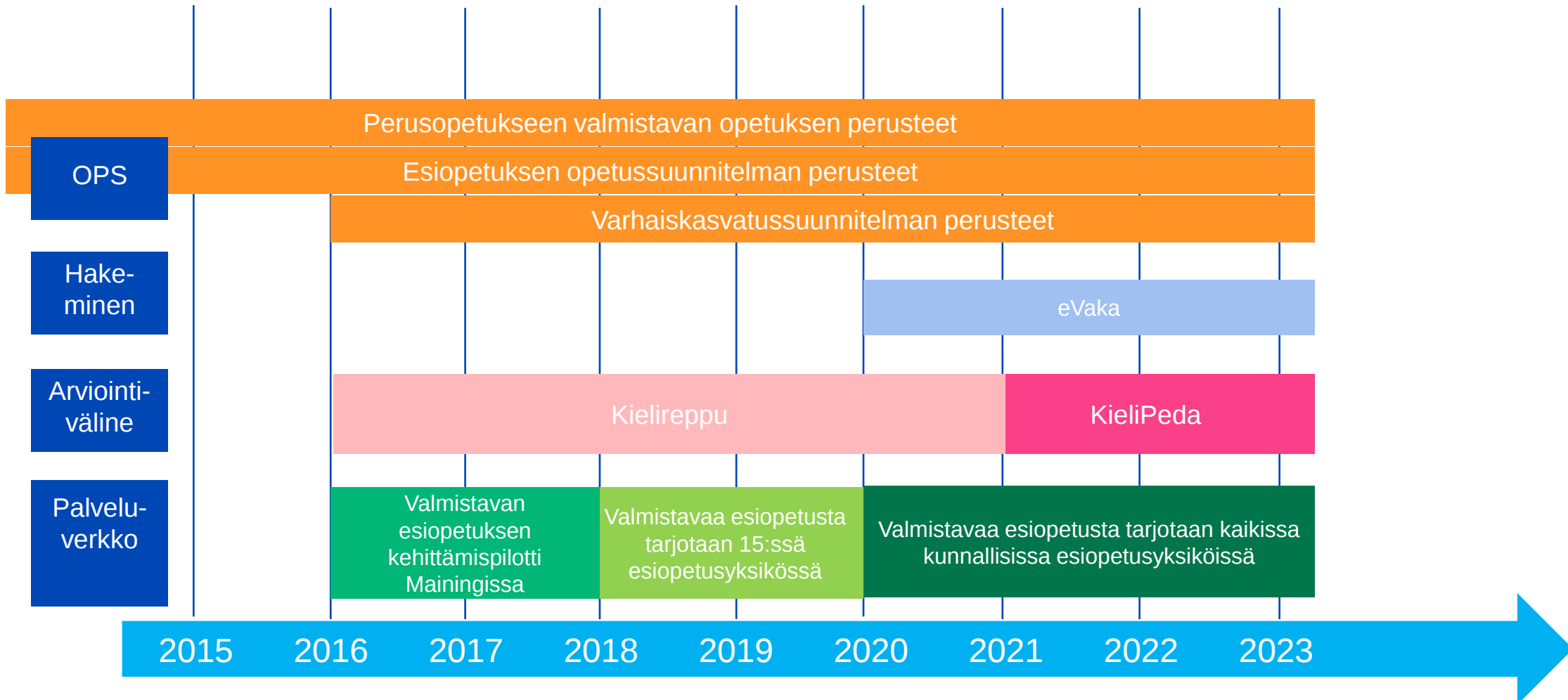

Valmistava opetus Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa

Reimari-verkosto, 18.3.2024

Esittelijä Saara Salmi-Rautiainen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, Espoon
suomenkielinen varhaiskasvatus

Valmistavan esiopetuksen kehittymisen aikajana Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa

Noudatetut asiakirjat Valmistavassa opetuksessa

- Valmistavaa opetusta järjestetään Espoon esiopetuksessa suomenkielisissä kunnallisissa esiopetusyksiköissä
- Opetuksessa noudatetaan
 - Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma ([espoo.fi](https://www.espoo.fi))
 - Espoon suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelmaa (2022), soveltuvin osin
 - Liittyvässä varhaiskasvatuksessa Espoon varhaiskasvatussuunnitelmaa (2022)

Valmistavan opetuksen järjestäminen esiopetusvuonna kiteytettynä

Valmistavaa opetusta annetaan 900 h vuodessa, 23,6 h/vko eli esiopetuksessa 5h/päivä

Lapselle tehdään valmistavan opetuksen päätös yhdeksi vuodeksi, joka ei ole sidottu lukuvuoteen.

Valmistavan opetukseen osallistuvat lapset saavat opetusta viisi tuntia päivässä esiopetuksen työpäivinä.

Vastuu valmistavanopetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista on ryhmän esiopettajalla. Yhteistyötä tehdään kiekujen kanssa.

Valmistava opetus on pedagogista toimintaa, joka pohjautuu kieli- ja kulttuuritietoiseen **kokopäiväpedagogiikkaan**. Tämä pitää sisällään erilaisia suunnitelmallisia pedagogisia tilanteita ja toimintoja päivän aikana.

Valmistava opetus on osa koko yksikön kieli- ja kulttuuritietoista varhaiskasvatusta ja esiopetusta.

Valmistavan opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä Leopsissa.

Ryhmän esiopetussuunnitelmassa tavoitteet nivotaan osaksi ryhmän kokonaissuunnitelmaa.

Valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti esiopetuksen ryhmissä.

Valmistavaa opetusta tulee järjestää myös yhdelle lapselle.

Työtehtävät ja vastuut valmistavan esiopetuksen toteuttamisessa

- **Esiopettaja** vastaa lapsiryhmän pedagogiikan suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista, ja tämä kokonaisuus toteutetaan yhdessä tiimin kanssa. Esiopettaja vastaa Leopsien ja ryhmän esiopetussuunnitelman kirjaamisesta.
- Henkilöstön tukena toimii **varhaiskasvatuksen Kieli- ja kulttuuriopettajat (39 kpl)**. He työskentelevät lapsiryhmissä ja edistävät kieli- ja kulttuurikasvatusta tukevien työtapojen ja menetelmien hyödyntämistä.
- Ryhmän **esiopetussuunnitelmaa** käytetään kieli- ja kulttuuriopettajan ja henkilöstön yhteisenä toiminnan suunnittelun ja arvioinnin välineenä. Sen avulla myös varmistetaan toimivan yhteisopettajuuden toteutuminen.
 - Lapset, jotka saavat valmistavaa opetusta, ovat osa lapsimäärää, jolle kieku-resurssia palvelualueella kohdennetaan tarveharkinnan mukaan.
 - Kiekun resurssia kohdennettaessa pohditaan yksiköiden kokonaistarpeita ja esiopetus ja valmistava opetus ovat osa tätä
 - Otetaan huomioon ryhmässä ja yksikössä oleva osaaminen
 - **Kieli- ja kulttuuritietoinen pedagogiikka on kaikkien opettajien vastuulla.**

Valmistavaan opetukseen hakeminen Espoossa

- Lapsen päiväkodin tai esiopetusryhmän henkilöstö suosittelee huoltajille valmistavan opetuksen hakemista
- Huoltajat hakevat valmistavaa opetusta lapselleen sähköisesti **eVakan** kautta esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä.
 - Jos valmistavaa opetusta on unohtunut hakea, sitä voi hakea eVakan kautta myös esiopetukseen ilmoittautumisajan jälkeen
- Valmistavan opetuksen tavoitteet on tarkemmin määritelty **Leopsissa**.

Valmistavan esiopetuksen pedagogiikan lähtökohtia

- ✓ Kielitietoinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristö
- ✓ Tavoitteiden mukaan valitut menetelmät ja toimintatavat
- ✓ Monikanavainen, toiminnallinen, eheytetty pedagogiikka

Jokainen lapsi hyötyy kieli- ja kulttuuritietoisesta pedagogiikasta

- ✓ Valmistava opetus on osa esiopetuksen toimintakokonaisuutta esiopetusryhmässä.
- ✓ Kaikki lapset hyötyvät sanavarannon kartuttamisesta, kuvatuesta, selkokielestä ja pienryhmistä.
- ✓ Opetuksen sisältö on kaikille sama. Henkilöstön tehtävä on miettiä keinot, miten asia opetetaan.
- ✓ Valmistava opetus mahdollistaa ryhmän kaikille lapsille eri kulttuureihin tutustumista.

Kielipeda –työväline kielitietoisen pedagogiikan tukena

- Minkälaisia oppimisen mahdollisuuksia oppimisympäristö ja pedagogiikka tarjoavat?

- Arviointi ja suunnittelu ryhmävasun ja Kielipeda-työvälineen 1.osion avulla

- Suomi toisena kielenä –opetus toteutuu osana kaikkea arjen pedagogiikkaa, säännöllisesti ja tavoitteellisesti

- Lapsen kielitaidon jatkuva ja monipuolinen havainnointi ja dokumentointi tärkeää
- Kielipedan osio 2 (Monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu) ja osio 3 (Monikielisen lapsen suomen kielen taitojen seuranta) pedagogiikan suunnittelun tukena
- Pedagogisen toiminnan tavoitteiden kirjaaminen ja arviointi myös lapsen vasussa!

Mistä lähdetään liikkeelle?

Lapsen aloittaessa esiopetuksen on hyvä käyttää aikaa perheen kohtaamiseen ja tutustumiseen (muista tulkki).

Ensimmäisessä Leops-keskustelussa käydään läpi perheen kasvatukseen, katsomukseen, uskontoon, arvoihin ja tapoihin liittyviä asioita.

Keskusteluissa huoltajien kanssa on tärkeää avata esiopetuksen käytänteitä ja käydä vuoropuhelua näistä asioista (esim. musiikki ja uimaopetus).

Apuna voi käyttää katsomuskasvatuksen kori-mallia ja kulttuurien juhlakalenteria.

Vuorovaikutuksen kivijalaksi on hyvä luoda lapselle turvallisuuden tunne. Turvaa luovat mm. aloituksen käytänteet, jotka on mietitty etukäteen.

Ryhmään kuulumisen tunteen vahvistaminen – tämän näkökulman huomioiminen suunnittelussa.

Mistä lähdetään liikkeelle?

Toimintakauden aloitukseen varataan runsaasti aikaa ryhmäytymiseen. Me-henkeä luo mm. toiminnallisuus, johon voi liittyä ilman kieltä (mm. liikunta, musiikki, taide, jne).

Suomen kielen taidon seuranta antaa pohjan opetuksen suunnitteluun.

Tarkoituksenmukaisia pienryhmiä muodostetaan inklusiivisuuden periaatteiden mukaisesti

Toiminnallisuus, lasten tarpeista lähtevä suunnittelu ja toteutus

Osallisuuden varmistaminen lapsen suomenkielen taidosta riippumatta.

Lasten kiinnostuksen kohteiden ja vahvuuksien selvittäminen ja niiden valjastaminen lähtökohdiksi oppimiskokonaisuuksille.

Kielitietoista pedagogiikkaa toteuttamassa

Rikkaan ja
monipuolisen
kielen
mallittaminen

Sanoittaminen
päivittäisissä
tilanteissa

Kuvat,
tukiviittomat

Keskustelut
sallivassa ja
rohkaisevassa
ilmapiirissä

Monipuolinen
kirjallisuus
päivittäin

Matikkapuhe

MusaPeda

Lasten osaamat
kielet näkyviksi

Kieltä liikkeellä

Yhteistyö
huoltajien kanssa
monikielisyyden
tukemiseksi

Dialoginen
lukeminen

Kirjastopalvelut

Kulttuurien ja katsomusten kohtaajaksi

- Toiminnassa huomioidaan, että se vahvistaa yhteisöllisyyttä eikä tuota lapsille syrjään jäämisen kokemuksia.
- Monipuoliset toteutustavat yhdistäen ilmaisun eri muotoja, leikkiä, draamaa ja luontopedagogiikkaa.
- Moninaisuus näkyväksi myös oppimisympäristössä
- Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatus on yleissivistävää ja kuuluu kaikille lapsille!
- Huoltajan kanssa keskustellaan aiheesta varhaiskasvatuksen aloitusvaiheesta lähtien.
- Myös työyhteisön moninaisuus on rikkaus ja voimavara!

Miten muuten Espoossa tuetaan valmistavan opetuksen järjestämistä?

- Tietopankistamme löytyy valmistavan opetuksen tukimateriaali (kirjallista materiaalia sekä video) sekä linkkejä muihin, valmistavassa opetuksessa hyödynnettäviin materiaaleihin
- Olemme järjestäneet kerran vuodessa tapaamisen valmistavan opetuksen henkilöstölle, tapaamisessa kerrataan valmistavan opetuksen tavoitteita ja sisältöjä sekä jaetaan hyviä kokemuksia.
- Kieli-, kulttuuri- ja katsomuskasvatuksesta vastaa asiantuntija toimii puheenjohtajana Espoon suomenkieliseen varhaiskasvatukseen perustetussa uudessa, aiheeseen perustetussa kehittämisryhmässä. Ryhmä vahvistaa kiekujen työn ja kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen tasalaatuista toteutumista kaikilla Espoon palvelualueilla.
- Teemme yhteistyötä myös suomenkielisen perusopetuksen kanssa.
- Lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhdessä sopimat käytänteet siirtymävaiheessa, leops tiedonsiirron välineenä.

Muuta ajankohtaista ja aiheeseen liittyvää

Kieli, kulttuuri ja katsomus

Espoon varhaiskasvatuksessa suhtaudutaan kieliin, kulttuureihin ja katsomuksiin avoimesti ja uteliaasti, jotta jokainen lapsi ja perhe tuntee olonsa tervetulleeksi. Kaikki lapsiryhmissä edustettuna olevat kielet, kulttuurit ja katsomukset ovat myönteisen kiinnostuksen kohde ja arkea sekä juhlaa rikastuttava asia. Panostamme luontevaan ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen huoltajien kanssa luoden ymmärrystä kaikenlaista moninaisuutta kohtaan.

Tuemme kaksi- ja monikielisten lasten suomen kielen oppimista monin eri tavoin. Henkilöstö toimii kielellisenä mallina käyttäen rikasta ja monipuolista kieltä kaikissa vuorovaikutustilanteissa lasten tarpeet huomioiden. Kielet, kulttuurit ja katsomukset nivoutuvat meillä osaksi varhaiskasvatuksen pedagogista kokonaisuutta ja ne tehdään näkyväksi oppimisympäristöissä. Henkilöstön tärkeä tehtävä on kunnioittaa ja tuoda esille moninaisuutta niin sanoissa kuin teoissa.

- Espoossa on käytössä varhaiskasvatuksen itsearviointikriteerit.
- Toimintakautena 2023-2024 olemme valinneet koko kentän yhteiseksi kehittämiskohteeksi **kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen!**

Tutkikaa tällä ja seuraavilla aukeamilla olevia henkilöstöä koskevia itsearviointikriteereitä ja arvioikaa yhdessä, kuinka hyvin väittämät vastaavat omaa työtänne.

Varhaiskasvatusyksikön johtajaa koskevat itsearviointikriteerit

Varmistan, että

- yksikön yhteinen arvopohja kulttuurien ja katsomusten arvostamisesta on määritetty ryhmävasussa.
- ryhmävasuihin on kirjattu lapsiryhmässä olevat kielet, kulttuurit ja katsomukset sekä tehty suunnitelma siitä, miten ne otetaan huomioon oppimisympäristössä sekä muussa pedagogiikan suunnittelussa.
- henkilöstön omaa kielitaitoa (muu kuin suomi) hyödynnetään esimerkiksi kielirikasteisen toiminnan muodossa ja lasten tarpeiden mukaisesti tehty suunnitelma on kirjattu ryhmävasuihin.

Lapsiryhmän henkilöstöä koskevat arviointikriteerit

Olemme sopineet ja ryhmävasuun on kirjattu miten

- osoitamme päivittäin jokaiselle lapselle arvostusta ja kunnioitusta esimerkiksi katseella, kosketuksella ja äänensävyllä.
- tuemme päivittäin lasten keskinäistä myönteistä ja kannustavaa vuorovaikutusta.
- tiedostamme ja ymmärrämme oman kielenkäyttötapamme vaikutuksen lapsiin ja arvioimme sitä tilannekohtaisesti.
- otamme huomioon lapsiryhmän moninaisuuden, kun suunnittelemme ja toteutamme myönteistä ja kannustavaa vuorovaikutuskulttuuria lapsiryhmässä.

Rikas kielenkäyttö ja selko-kielen puhuminen ovat molemmat tärkeitä asioita ja vuorottelevat tilanteen mukaan.

Varmistamme, että

- olemme kertoneet kaikille huoltajille miten kieli- ja kulttuuri-tietoinen varhaiskasvatus sekä katsomuskasvatus toteutetaan lapsiryhmässä.
- olemme keskustelleet huoltajien kanssa oman äidinkielen merkityksestä lapsen kielen kehityksen tukemisessa.
- olemme keskustelleet huoltajien kanssa heidän toiveistaan lapsensa osallistumisesta uskonnollisia elementtejä sisältäviin tilaisuuksiin.
- pyydämme joka kerta huoltajilta luvan lapsen osallistumisesta uskonnollisia elementtejä sisältävään tilaisuuteen Espoossa käytössä olevan toimintatavan mukaisesti.

- Olemme tietoisia jokaisen yksittäisen lapsen kielellisistä tarpeista ja valmiuksista.
- Seuraamme ja dokumentoimme lapsen suomen kielen taidon kehittymistä.
- Laadimme jokaiselle monikieliselle lapselle monikielisyys-suunnitelman lapsen vasaun.
- Otamme huomioon lasten suomen kielen taidot, kun suunnit-
telemme pedagogista, monikielisyttä tukevaa toimintaa.

Olemme sopineet ja ryhmävasuun on kirjattu miten

- toteutamme yhteistyötä kieli- ja kulttuuriopettajan kanssa.
- käytämme toiminnan suunnittelussa kulttuurien juhla-
kalenteria.
- osoitamme kiinnostusta ja arvostusta lasten omaa kulttuuri-
perintöä kohtaan, esimerkiksi järjestämällä vierailuja kulttuuri-
perintökohteisiin sekä tutustumalla eri taiteenaloihin ja
kulttuuriperintöön.
- varmistamme, että arjen rakenteet mahdollistavat päivittäiset
suunnitelmalliset ja myös spontaanit keskusteluhetket lasten
kanssa.
- valitsemme lapsiryhmän tarpeita vastaavia monipuolisia ja
moninaisuutta ilmentäviä, satu-, tarina- ja lorukirjoja.
- käytämme kaikissa toiminnoissa ilmaisua ja kielen oppimista
tukevia menetelmiä, (esimerkiksi kuvia, esineitä ja tukiviitto-
mia) ja kannustamme lapsia kommunikointiin.
- käytämme monipuolista ja rikasta kieltä lasten tarpeiden ja
kielitaidon mukaisesti kaikissa arjen toiminnoissa.
- käytämme toiminnassa erilaisia ja monipuolisia ilmaisun
tapoja.
- herätämme lapsen kiinnostuksen kieleen ja sen mahdollisuu-
siin tuomalla leikillisiä elementtejä lapsiryhmän arkeen.

Kiitos!

Yhdessä olemme enemmän | Espoon kaupunki

"Espoolaisessa Opinmäen päiväkodissa kansainvälisyys ja suvaitsevaisuus ovat osa työn arkea. Päiväkodin 122 lasta puhuvat äidinkielenään 30 eri kieltä. Työ monikielisessä ympäristössä on innostavaa."

